

ردیف	درس ششم: «پیشوایان اسوه!»	صفحه
۱	پیامبر اکرم (ص) پس از سیزده سال تلاش برای هدایت مردم «.....»، با دعوت مردم «.....»، به این شهر هجرت کرد و به فرمان خداوند، «.....» را ایجاد کرد. (۱) مکه - مدینه - ولایت معنوی ☐ (۲) مکه - مدینه - ولایت ظاهری ☒ (۳) مدینه - مکه - ولایت معنوی ☐ (۴) مدینه - مکه - ولایت ظاهری ☐ توجه: «ولایت ظاهری» همان: «تشکیل حکومت اسلامی دادن» است.	۷۷
۲	پیامبر اکرم (ص) در مدت ده سال حکومتی که در «مدینه» تشکیل داد، چگونه زندگی کرد؟ پاسخ: به گونه‌ای زندگی کرد که در همه ابعاد «فردی» و «اجتماعی»، از جمله در جایگاه «رهبری»، الگو و اسوه انسان‌ها شد و خداوند درباره ایشان فرمود: «قطعاً برای شما در رسول خدا، سرمشق نیکویی است برای کسی که به خداوند و روز رستاخیز امید دارد و خدا را بسیار یاد می‌کند.»	۷۷
۳	با توجه به آیه شریفه: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا»؛ بنویسید، رسول خدا (ص) برای چه کسی «سرمشق نیکویی» است؟ پاسخ: کسی که: (۱) به خداوند و روز رستاخیز (قیامت) امید دارد. (۲) خدا را بسیار یاد کند.	۷۷
۴	امام علی (ع)، وقتی که حکومت را به دست گرفت، چه چیزی را اعلام کرد پاسخ: من بر اساس «دستورات قرآن» و «سنت رسول خدا (ص)» حکومت می‌کنم و بر همین اساس، اصلاحات مهمی را در جامعه آغاز کرد.	۷۷
۵	چهار مورد از ویژگی‌های سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری جامعه را فقط نام ببرید. پاسخ: (۱) تلاش برای برقراری عدالت و برابری (۲) محبت و مدارا با مردم (۳) سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم (۴) مبارزه با فقر و محرومیت	۷۷ تا ۸۰
۶	یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص)، اجرای عدالت بود. درست ☒ نادرست ☐	۷۷
۷	از ویژگی‌های سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری جامعه، «تلاش برای برقراری عدالت و برابری» را توضیح دهید. پاسخ: یکی از اهداف مهم حکومت الهی رسول خدا (ص) «اجرای عدالت» بود، ایشان در این مورد با قاطعیت عمل کرد و کوشید تا جامعه‌ای «عادلانه» بنا کند که در آن از تبعیض خبری نباشد و همه در برابر قانون الهی «یکسان» باشند. این اقدام ایشان، در شرایطی انجام می‌گرفت که در جامعه آن روز حجاز و سایر کشورها، تبعیض و تفاوت طبقاتی یک قانون پذیرفته شده بود و کسی با آن مخالفت نمی‌کرد.	۷۷

۷۷	۸ پیامبر اکرم (ص)، در تقسیم « بیت المال مسلمانان » چگونه عمل می کرد؟ پاسخ: آن حضرت، درآمد بیت المال را به « تساوی » تقسیم می کرد و فرقی میان عرب و غیر عرب نمی گذاشت.
۷۷	۹ پیامبر اکرم (ص) در مقابل متجاوزان به حقوق ایشان و دیگران، چگونه روشی پیش می گرفتند؟ با همهٔ بردباری و ملایمتی که در برابر ضایع شدن حق شخصی خود داشت، در برابر ضایع شدن حقوق افراد جامعه می ایستاد و کوتاه نمی آمد و افراد متجاوز به حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بودند، مجازات می کرد.
۷۸	۱۰ طبق فرمایش رسول خدا (ص)؛ علت این که اقوام و ملل پیشین دچار سقوط شدند، چیست؟ پاسخ: به خاطر این که در اجرای عدالت، « تبعیض » روا می داشتند. اگر شخصی قدرتمند و صاحب نفوذ از ایشان دزدی می کرد رهایش می کردند و اگر فردی ضعیف دزدی می کرد، وی را مجازات می کردند.
۷۹	۱۱ رفتار رسول خدا (ص) با مردم به قدری « محبت آمیز » بود که مردم الف) ایشان را پدر مهربان خود می دانستند و در سختی ها به ایشان پناه می بردند ☒ ب) برای نزدیک شدن به ایشان، عیب دیگران را نزد وی بازگو می کردند ☐
۷۹	۱۲ حدیث شریف نبوی که در آن می فرماید: « بدی های یکدیگر را پیش من بازگو نکنید؛ زیرا دوست دارم با دلی پاک و خالی از کدورت با شما معاشرت کنم. » به کدام یک از ویژگی های سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری جامعه اشاره دارد؟ ۱) تلاش برای برقراری عدالت و برابری ☐ ۲) محبت و مدارا با مردم ☒ ۳) سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم ☐ ۴) مبارزه با فقر و محرومیت ☐
۷۹	۱۳ رفتارهای محبت آمیز رسول خدا (ص) با مردم را بنویسید. پاسخ: ۱) هر کس به خانه پیامبر (ص) می رفت، به او احترام می گذاشت تا آن جا که گاهی ردای خود را زیر پای او پهن می کرد یا بر جای خود می نشاند. ۲) هرگز در مقابل یارانش پای خود را دراز نمی کرد و سعی می کرد تا وقتی که آن ها نشستند، در کنارشان باشد. ۳) اگر دربارهٔ آخرت حرف می زدند با آنان همراهی می کرد. ۴) اگر دربارهٔ خوردنی و آشامیدنی و سایر امور روزمره سخن می گفتند، برای اظهار مهربانی با آنان هم سخن می شد. ۵) گاهی در حضور ایشان، شعر می خواندند یا از گذشتهٔ خود می گفتند.
۷۹	۱۴ در همهٔ موارد زیر، پیامبر (ص) مانع مردم نمی شد مگر زمانی که، آنان را از ادامهٔ بحث باز می داشت. ۱) در حضور ایشان، شعر می خواندند یا از گذشتهٔ خود می گفتند ☐ ۲) کار حرامی مانند غیبت کردن از آنان سر می زد ☒ ۳) دربارهٔ خوردنی و آشامیدنی و سایر امور روزمره سخن می گفتند ☐ ۴) دربارهٔ آخرت یا دنیا حرف می زدند ☐
۷۹ و ۸۰	۱۵ از ویژگی های سیره پیامبر اکرم (ص) در رهبری، « سخت کوشی و دلسوزی ایشان در هدایت مردم » را توضیح دهید. پاسخ: پیامبر اکرم (ص) چنان علاقه مند به نجات مردم از گمراهی بود که سختی ها و آزارهای این راه، هرگز سبب دوری او از مردم نگردید و آن قدر برای هدایت شان شبانه روز تلاش می کرد، که خداوند در این باره خطاب به مسلمانان فرمود: « رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر { هدایت } شما حریص (به شدت علاقه مند) است. »

۱۶	آیا با همهٔ دلسوزی‌ها و زحمت‌های پیامبر اکرم (ص) در هدایت مردم، دشمنی سران قریش با ایشان «کم‌تر» شد؟ پاسخ: خیر، بلکه دشمنی آن‌ها «بیش‌تر» شد؛ می‌گفتند او «ساحر» و «جادوگر» است، می‌گفتند: «دیوانه» است، بر سر و رویش «خاکستر» می‌پاشیدند، «طعنه و نیش زبان» به او می‌زدند. با وجود این‌ها، آن‌قدر با مهربانی و صبر و تحمل، به هدایت مردم ادامه می‌داد که گاه نزدیک بود از شدت غصه و اندوه فراوان از پا درآید، که خداوند به او فرمود: «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ: از این که برخی ایمان نمی‌آورند، شاید که جانت را { از شدت اندوه } از دست بدهی.»	۸۰
۱۷	امام علی(ع) که در بیش‌تر سخت‌گوشی و دلسوزی پیامبر اکرم (ص) در کنارشان بود، دربارهٔ تلاش‌های بی‌پایان ایشان، چه می‌فرمود؟ پاسخ: «پیامبر یک طبیب سیار بود، { بر خلاف سایر طبیبان } او خود به سراغ مردم می‌رفت، داروها و مرهم‌هایش را خودش آماده می‌کرد و ابزارهای طبابت را با خود می‌برد تا بر هر جا که نیاز باشد، مرهم بگذارد؛ بر دل‌های کور، گوش‌های کر، زبان‌های گنگ، او با داروهای خویش بیماران غفلت زده و سرگشته را درمان می‌کرد.»	۸۰
۱۸	پیامبر اکرم (ص)، تلاش می‌کرد کسانی را که با ایشان می‌جنگیدند نیز هدایت کند و به سوی حق دعوت نماید. درست ☒ نادرست ☐	۸۰
۱۹	چرا پیامبر اکرم (ص)، ناچار بود مسلمانان را برای مقابله با دشمنان «بسیج» کند؟ پاسخ: زیرا متکبران و برخی از قبایل که تعالیم اسلام را به ضرر خود می‌دیدند، جنگ‌هایی را علیه آن حضرت به راه می‌انداختند.	۸۰
۲۰	پیامبر اکرم (ص) به مسلمانانی که به جنگ با دشمنان اسلام بسیج شده بودند، چه سفارش‌هایی می‌کرد؟ پاسخ: (۱) اگر کافری در جنگ کشته شد، او را مثله نکنید. (۲) کودکان، پیران و زنان را نکشید. (۳) حیوانات حلال گوشت را نکشید مگر این که برای تغذیه، به آن احتیاج داشته باشید. (۴) هرگز آب مشرکان را زهرآلود نکنید و مزارع و نخلستان‌ها را نسوزانید.	۸۰
۲۱	آیه: «لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسِكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ» به کدام‌یک از ویژگی‌های سیرهٔ پیامبر اکرم (ص) در رهبری، اشاره دارد؟ (۱) محبت و مدارا با مردم ☐ (۲) مبارزه با فقر و محرومیت ☐ (۳) سخت‌گوشی و دلسوزی در هدایت مردم ☒ (۴) تلاش برای برقراری عدالت و برابری ☐	۸۰
۲۲	از ویژگی‌های سیرهٔ پیامبر اکرم (ص) در رهبری، «مبارزه با فقر و محرومیت» را توضیح دهید. پاسخ: رسول خدا(ص)، هم با فقر مبارزه می‌کرد و به دنبال بنای جامعه‌ای آباد و دور از محرومیت بود و هم با کوچک شمردن فقیران و بینوایان به مخالفت بر می‌خاست. از این‌رو، مردم را به کار و فعالیت تشویق می‌کرد، از بیکاری بدش می‌آمد و کسانی را که فقط عبادت می‌کردند و کار نمی‌کردند، مذمت می‌کرد.	۸۰
۲۳	رفتار پیامبر اکرم (ص) در ارتباط با «فقیران» را توضیح دهید. پاسخ: به فقیران بسیار احترام می‌گذاشت و اجازه نمی‌داد که به خاطر فقر مورد بی‌توجهی قرار گیرند و فراموش شوند. برخی از آن‌ها دوست صمیمی ایشان به شمار می‌رفتند. ثروت را ملاک برتری نمی‌شمرد. به آسانی با فقیرترین و محروم‌ترین مردم می‌نشست و صمیمانه با آن‌ها گفت و گو می‌کرد. آنان نیز رسول خدا(ص) را همدل و همراز خود می‌یافتند.	۸۱
۲۴	حدیث رسول خدا(ص) که در آن می‌فرماید: «به من ایمان نیاورده است کسی که شب را با شکم سیر بخوابد و همسایه‌اش گرسنه باشد.» به کدام‌یک از ویژگی‌های سیرهٔ پیامبر اکرم (ص) در رهبری، اشاره دارد؟ پاسخ: مبارزه با فقر و محرومیت	۸۱

۸۲	امیر مؤمنان علی(ع)، ده سال قبل از هجرت پیامبر (ص) در خانه کعبه به دنیا آمد. درست ☐ نادرست ☒	۲۵
۸۲	ابوطالب (ع) پدر بزرگوار امیر مؤمنان، به پیشنهاد چه کسی نام ایشان را «علی» گذاشت و به چه معناست؟ (۱) عبدالمطلب - والا و بلند مرتبه ☐ (۲) پیامبر اکرم (ص) - والا و بلند مرتبه ☒	۲۶
۸۲	طبق فرمایش امیر مؤمنان امام علی(ع)، رسول خدا (ص) هر سال در کجا، گوشه‌ای بر می‌گزید؟ پاسخ: « غار حراء »	۲۷
۸۲	هنگامی که وحی بر پیامبر (ص) فرود آمد، امام علی(ع) آوای اندوهگین چه کسی را شنید، زمانی که از پیامبر خدا، پرسید این فریاد اندوهناک چیست؛ ایشان چه پاسخی داد؟ پاسخ داد: این شیطان است که از پرستش خود ناامید شده است.	۲۸
۸۳	عبارت: « بی گمان آن چه را می‌شنوم، تو هم می‌شنوی و آن چه را می‌بینی، تو هم می‌بینی؛ جز این که تو پیامبر نیستی، بلکه وزیر هستی و تو هر آینه بر راه خیر می‌باشی. » خطاب پیامبر (ص) به چه کسی است؟ و تداعی گر کدام حدیث است؟ پاسخ: « امام علی (ع) » - « حدیث منزلت ».	۲۹
۸۳	رسول خدا (ص) در سخنان خود از پیروان امام علی(ع) از چه کلمه‌ای استفاده کرد و به چه معناست؟ پاسخ: « شیعه » به معنای « پیرو »؛ و پیروی از امام علی(ع) را سبب « رستگاری » دانسته است.	۳۰
۸۳	با توجه به جمله رسول خدا (ص): « سوگند به خدایی که جانم در دست قدرت اوست، این مرد و شیعیان و پیروان او، رستگارند و در روز قیامت، اهل نجات‌اند. » به سوالات زیر پاسخ دهید: الف - این جمله را چه کسی از رسول خدا (ص)، روایت کرده است؟ پاسخ: « جابر بن عبد... انصاری » ب - پیامبر اکرم (ص) در ادامه سخنان خود، کدام صفات امیر مؤمنان علی(ع) را بیان فرمود؟ پاسخ: این مرد؛ (۱) اولین ایمان آورنده به خدا (۲) وفادارترین شما در پیمان با خدا (۳) راسخ‌ترین شما در انجام فرمان خدا (۴) صادق‌ترین شما در داوری بین مردم (۵) بهترین شما در رعایت مساوات بین آنها ج - پس از برشمردن صفات امیر مؤمنان علی(ع) توسط رسول خدا (ص)، کدام آیه نازل شد؟ پاسخ: « إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ : قطعاً کسانی که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند، اینان بهترین مخلوقات‌اند. »	۳۱
۸۳	« شیعہ » در اصطلاح به چه کسی گفته می‌شود؟ پاسخ: مسلمانی است که به فرمان خدا و پیامبر (ص)، امیر المؤمنین علی(ع) را « جانشین » پیامبر (ص) می‌داند و از او « پیروی » می‌کند.	۳۲
۸۴ و ۸۵	بزرگان علم و دانش - مسلمان و غیر مسلمان - پس از بررسی شخصیت امام علی(ع) با شگفتی چه چیزی را مشاهده کردند؟ پاسخ: مشاهده کردند فضایی در آن امام است، که به سختی در یک فرد، « جمع » می‌شود. آن امام، در میدان جنگ « شجاع‌ترین »؛ در محراب عبادت، « عابدترین »؛ در مقام قضاوت، « دقیق‌ترین »؛ در کلاس درس، « عالم‌ترین »؛ در بلاغت و زیبایی سخن، « بلیغ‌ترین » و در عرصه حکمرانی، « عادل‌ترین » است.	۳۳
۸۵	امام علی(ع) همانند رسول خدا (ص)، همه فضائل الهی را در خود جمع کرده بود و تمام ویژگی‌هایی را که یک رهبر جامعه باید داشته باشد، دارا بود. درست ☒ نادرست ☐	۳۴
۸۵	دو مورد از فضائل و ویژگی‌های امیر مؤمنان علی(ع) را نام ببرید. پاسخ: (۱) عدالت بی‌مانند (۲) علم بی‌کران	۳۵

۳۶	امام علی(ع) پس از چند سال خانه‌نشینی (دوری از خلافت) و در چه شرایطی به صحنه آمد و خلافت را پذیرفت؟	۸۵
۳۷	امام علی(ع) از همان آغاز خلافت خویش، با الگو قرار دادن سیره و روش چه کسی اقدام کرد و چه چیزی را سر لوحه کار خود قرار داد؟ پاسخ: «سیره و روش رسول خدا (ص)» - «عدالت و مبارزه با تبعیض و نابرابری».	۸۵
۳۸	طبق فرمایش امام علی(ع) در روزهای آغازین حکومتش، چه کسانی «نگ دنیا» و «عذاب آخرت» را خریده‌اند؟	۸۶
۳۹	پوست جو، از دهان موری خدا را نافرمانی کنم، نخواهم کرد. «به کدام یک از فضائل و ویژگی‌های ایشان دلالت دارد؟	۸۶
۴۰	جمله امیرمؤمنان علی(ع): «به خدا سوگند، حتی برای دو روز نیز او را به کار نخواهم گذاشت و من هیچ‌گاه همراه‌کنندگان را کارگزار خود قرار نخواهم داد.» درباره کیست و اشاره به کدام ویژگی و فضیلت امام علی(ع) دارد؟	۸۶
۴۱	یکی از ابعاد شگفت‌انگیز شخصیت امیرالمؤمنین علی(ع)، «علم و معرفت» وی بود. درست ☒ نادرست ☐	۸۶
۴۲	امام علی(ع) در کدام موضوعات مورد نیاز هدایت و سعادت انسان، سخن گفته و ما را راهنمایی کرده است؟	۸۷
۴۳	کتاب «نهج البلاغه» که بخشی از سخنرانی‌ها، نامه‌ها و پند و اندرزهای امام علی(ع) را در خود جای داده، حکایتگر کدام یک از ویژگی‌ها و فضائل ایشان است؟ پاسخ: «علم بی‌کران».	۸۷
۴۴	چه کسی در مقدمه کتاب شرح بر نهج البلاغه نوشته است: «به حق، سخن علی را از سخن خالق (قرآن) فروتر و از سخن مخلوق (دیگر انسان‌ها) برتر خوانده‌اند ...» و به کدام یک از فضائل و ویژگی‌های امیرالمؤمنین علی(ع) اشاره دارد؟	۸۷
۴۵	«قسم می‌خورم به کسی که همه امت‌ها به او قسم می‌خورند، که ۵۰ سال است این خطبه را مطالعه می‌کنم و در این ۵۰ سال، بیش از هزار مرتبه آن را خوانده‌ام و تاکنون هیچ بار آن را نخوانده‌ام مگر آن که در جانم شگفتی و بیداری عمیقی ایجاد کرده است.» این جمله، از کیست و درباره کدام خطبه نهج البلاغه است؟ پاسخ: «ابن ابی‌الحدید معتزلی - خطبه ۲۲۱»	۸۷
۴۶	آیا امیرالمؤمنین علی(ع)، غیر از رسول خدا (ص) نزد فرد دیگری نیز شاگردی کرده است؟ توضیح دهید.	۸۷
	پاسخ: خیر، در حقیقت دانش ایشان متصل به دانش پیامبر(ص) بود و دانش پیامبر(ص) نیز از وحی الهی سرچشمه می‌گرفت. پیامبر اکرم(ص) در همین باره فرمود: «أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَعَلِيُّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْعِلْمَ فَلْيَأْتِهَا مِنْ بَابِهَا؛ مَنْ شَهِرَ عِلْمَ هَسْتَمِ وَعَلِيٌّ دَرِ أَنْ أَسْتِ، هَر كَسِ مِي خَوَاهِدُ بِي عَيْنِ عِلْمِ بَرَسِدُ، بَائِدُ زِ دَرِ أَنْ وَارِدُ شَوْد.»	